

інших країнах подібне підтвердження або відмова заноситься до медичних карток, медичних страхових полісів, до бази потенційних донорів тощо, чим самим спрощує процедуру трансплантації анатомічних матеріалів та зменшує потребу пошуку «інших варіантів» вирішення ситуації, чим значно знижує попит на «чорному ринку органів».

Безперечно, протидіяти торгівлі людськими органами та тканинами — важливе завдання як на міжнародному, так і перш за все на національному рівні, адже з року в рік велика кількість осіб стає жертвами даного виду злочинного бізнесу. Тому необхідні як теоретичні, так і практичні напрацювання з даного питання, так як на сьогодні ще існує чимало питань у цій сфері, і їх необхідно вирішувати якнайшвидше.

Список використаних джерел

1. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини Верховна Рада України; Закон від 16.07.1999 № 1007-XIV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/7gZsFd>
2. Додатковий Протокол до Конвенції Ради Європи «Про права людини та біомедицину, який стосується трансплантації органів і тканин людського походження» 24.01.2002 року № ETS N 186 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/7gZsFd>
3. Nancy Scheper-Hughes Organ trafficking: a protected crime [Electronic resource] / Nancy Scheper-Hughes // The Conversation. 2013. — 3 Sept. — Mode of access : <https://theconversation.com/organ-trafficking-a-protected-crime-16178>

Ключові слова: «чорна трансплантологія», трансплантація органів, транснаціональна та транскордонна злочинність, торгівля людьми.

Науковий керівник: к.ю.н, доцент Федчун Н. О.

***Гедіков Владислав Васильович,
Готманова Анастасія Володимирівна***

студенти 4-го курсу факультету Цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУЧАСНИЙ СТАН ЖІНОЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день жіноча злочинність є важливою кримінологічною проблемою. Її актуальність визначається особливим статусом жінок у суспільстві, важливими функціями, якими вони наділені, а також несприятливими наслідками їхньої кримінальної поведінки. Дослідження жіночої злочинності є необхідним через її інтенсивне

зростання в Україні та негативний вплив на суспільні відносини і морально-психологічний стан суспільства в цілому.

Тема жіночої злочинності досліджувалася в наукових роботах Ю.В. Александрова, Ю.М. Антоняна, І.С. Басенко, Б.М. Головкина, А.Ф. Зелінського, Я.О. Кондратьєва, І.З. Корзуна, Ч. Ломброзо, Г.С. Семакова.

Жіноча злочинність – це система злочинів, які здійснюються жінками на території держави за певний час. Хоча вона є структурним елементом всієї злочинності, проте характеризується особливостями, що випливають із соціально-психологічних і біологічних факторів [5, с. 123].

В історичному аспекті цікавою є думка Ч. Ломброзо щодо жіночої злочинності і причин її виникнення. Вчений приділяв багато уваги анатомічним і фізіологічним властивостям організму жінки в механізмі злочинної поведінки. Він намагався пізнати причини і мотиви скоєння злочинів жінками, які він називав «злочинним імпульсом». Так, у своїй праці «Жінка – злодійка і повія» Ч. Ломброзо писав: «Дуже часто злочини, вчинені жінками, мають дуже складну передісторію. Жінки незвичайно легко піддаються почуттю ненависті, і незначна перешкода чи невдача в їх житті збуджують у них лютість, яка штовхає їх до злочину. Вони викликають в їх душі страшну злість і заздрість до тих, хто більше влаштований у житті, особливо, якщо ці невдачі залежать від їх власної нездатності» [6, с. 62].

Сучасна жіноча злочинність має якісно новий характер. Часто жінка не тільки очолює злочинну групу, але і організовує, і скоює найбільш жорстокі і витончені злочини. Порівняно із чоловічою злочинністю, яка є домінуючою майже за всіма показниками загальної злочинності, жіноча – наділена яскравими ознаками. Вона відрізняється кількісними та якісними характеристиками, структурою і характером злочинів, способами і знаряддями скоєння злочинів. При вчиненні злочину, жінки більш емоційні, оскільки вони більш чутливі до умов життя та до характеру взаємин з оточуючими. Беручи до уваги ці особливості, жінкам складніше пристосуватися до умов відбування покарання.

Жіноча злочинність вважається чимось вторинним, на відміну від чоловічої. Згідно зі статистикою Генеральної прокуратури України, за 2016 рік кількість жінок, що вчинили злочин, становить 70 462 особи, чоловіків – 526 192. За даними 2017 року, кількість жінок зросла до 81 217 особи, чоловіків – 614 628. Тому, простежується закономірне співвідношення кількості жінок до кількості чоловіків, що становить 1:7,5. За перші три місяці 2018 жінок, що вчинили злочин, нараховується 5 462 особи, чоловіків – 35 087, що є більшим показником, ніж за аналогічний період 2016 і 2017 року. У даному випадку співвідношення становить 1:6,4. Найбільше жінки скоюють злочини саме наприкінці року (жовтень-грудень), найменше – на початку (січень-

лютий) [1]. Враховуючи ці статистичні дані, простежується тенденція до збільшення динаміки жіночої злочинності і загалом кількості осіб жіночої статі, що скоїли злочин.

Специфічні риси жіночої злочинності простежуються і щодо якісних показників. Виділяють дві головні області суспільних відносин, де жінки здійснюють злочини. Перша область – побутові відносини, де причинами вчинення злочинів є несприятливий вплив соціальних зв'язків (шлюбний, родинний, сусідський вплив). Частіше за все, у даних ситуаціях жінки здійснюють насильницькі злочини [4, с. 7]. Друга область – професійна зайнятість жінок, де матеріальні цінності перебувають у вільному доступі. Для цієї сфери характерні корисливі злочини.

Варто зазначити, що соціально-психологічні, демографічні, біологічні та інші фактори мають вплив на характер і структурованість жіночої злочинності. Попри це, не передбачено офіційних даних про ці компоненти жіночої злочинності. Актуальними є соціологічні дослідження. Відповідно до цих досліджень, доля крадіжок становить близько 33%, умисних вбивств та тяжких тілесних ушкоджень – 22%, злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних речовин – 18%, грабежів і розбоїв – 13%, економічних злочинів – 14%. Також необхідно брати до уваги агресивність, адже 35% жінок засуджені до покарання за насильницькі злочини [2, с. 152].

Вік жінок, що відбувають покарання, переважно становить від двадцяти до сорока років. Причинами цього є зміна соціального статусу жінки, її вразливість у суспільстві, великий рівень безробіття, посадове положення та роль у відносинах з сім'єю. Проте останнім часом в Україні відбувається зменшення віку жіночої злочинності. Наявне збільшення жіночої злочинності у молодих дівчат. Серед судової практики є приклади жорстоких вбивств, вчинених групами неповнолітніх дівчат, віком від чотирнадцяти до п'ятнадцяти років. Однак вік значної кількості жінок становить більше тридцяти п'яти років.

За статистичною інформацією, приблизно 26% жінок, які засуджені до позбавлення волі, мають різноманітні психічні відхилення. До них відносяться алкоголічна залежність, психопатія, олігофренія. Приблизно 34% жінок у період слідства проходили судово-психіатричну експертизу; близько 8% були госпіталізовані у психіатричні стаціонарні відділення після призначення покарання.

Для жінок характерний такий злочин як умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Порівняно з іншими видами вбивства, позбавлення життя новонародженої дитини дуже поширене у сільській місцевості. Цей злочин здійснюють переважно молоді жінки, що погано адаптовані, тобто ті, у яких відсутнє достатнє матеріальне забезпечення, власне житло, сім'я. Як правило, для цього злочину

характерною ознакою є наявність чоловіка, який має вплив на психологію жінки [3, с. 44].

Отже, проблема жіночої злочинності є однією із найважливіших в Україні. Її прояви є найбільшими у тих галузях, до яких жінка найбільше залучена – у сімейно-побутовій сфері та серед професій, які вважаються традиційними для жінок, де вони мають доступ до матеріальних цінностей.

Проаналізувавши загальну статистику, слід зазначити, що питома вага жіночої злочинності є невеликою відносно чоловічої. У структурі жіночої злочинності переважну більшість становлять крадіжки та насильницькі злочини. За останні роки простежується тенденція до швидких темпів зростання жіночої злочинності, причому і серед неповнолітніх дівчат, що повинно занепокоїти суспільство і державу. Виходячи з цього, правоохоронним органам необхідно створити належні умови і вжити комплекс заходів для профілактики і попередження жіночої злочинності. Це допоможе зменшити рівень злочинності серед жінок, дозволить зміцнити законність і правопорядок в нашій державі, а також поліпшить виховання підростаючого покоління.

Список використаних джерел

1. Генеральна прокуратура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.gp.gov.ua>.
2. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С.: курс лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 295 с.
3. Блага А.Б. Про жіночу злочинність // Право України. – 1999, № 9. – 89 с.
4. Головкін Б.М. Сімейно-побутові конфлікти в системі детермінації умисних вбивств і тяжких тілесних ушкоджень: автореф.дис. на здобуття наук.ступеня канд.юрид.наук. – Х., 2003. – 20 с.
5. Даньшин І.М., Голіна В.В., Валуйська М.Ю. – Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / 2-ге вид. перероб. і доп. – Х.: Право, 2009. – 288 с.
6. Ломброзо Ч. Жінщина преступница и проститутка. – С., 1991. – 224 с.

Ключові слова: жінка, жіноча злочинність, показники злочинності, області жіночої злочинності, соціологічні дослідження.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Дикий О. В.